

ද්විතීය විද්‍යාත්මකව *Polyalthia suberosa* ලෙස හැඳින්වෙන මෙම ශාකය Annonaceae කුලයට නැතහොත් අනෝදා කුලයට අයත්ය. මෙම ගස සමහර ප්‍රදේශවල ඉදිද ලෙස ද සමහර ප්‍රදේශවල වලුදං ලෙස ද ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් Corky debbar ලෙස ද හඳුන්වයි. දකුණු හා අග්නිදිග ආසියානු රටවල දැකිය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ අතරමැදි හා තෙත් කලාපයේ හා වියළි කලාපයේ සමහර ප්‍රදේශවලත් දැකිය හැක. යටිවියනේ හා ගස් අතර සෙවන ඇති ප්‍රදේශවලට ප්‍රියකරයි.

මීටර් 1-4.5 ක් විතර උසට වැඩෙන මෙම ශාකයේ කඳ සෘජුව ගමන්කරයි. හිරු එළියට කෙළින්ම නිරාවරණය වනවිට උස අඩුය. කඳ තද දුඹුරු වර්ණයක් දරන අතර එහි පොත්ත රළුය. ගසෙහි තැනින් තැන අතු බෙදී ඇති අතර අතු පහළට යොමුවනසේ පිහිටයි. ඕමාර, උල්කෙන්ද හා ඉන්දියන් විලෝවලට නෑකම් කියයි. මෙම පත්‍ර දිගටි ඕවලාකාර හැඩයක් ගනී. පත්‍රයක් සෙන්ටිමීටර් 5 - 11 දිගින් ද සෙන්ටිමීටර් 1- 4 පළලකින්ද යුක්තය. පත්‍ර වලට මදක් රතු මිශ්‍ර කොළ පැහැයක් ඇත.

ප්‍රධාන අතු වලින් කුඩා අතු පැනනගී. මෙම අතුවල කෙළවරට වන්නට යටි පැත්තෙන් කුඩා ලා කහපැහැති අනෝද මලෙහි හැඩයට තරමක් සමාන මල් තනි තනි වශයෙන් ඇතිවේ. මෙම මල කාලයත් සමගම තනිගෙඩියක් ලෙසනොව කුඩා ගෙඩි සමූහයක් ලෙසට වර්ධනය වේ. ආරම්භයේදීම කොළ පැහැති වුවත් මදක් කල්යාමත් සමගම දම්පැහැයට හුරු

වන පළතුරු කමු සුම්තුරු

කලව

රතු වර්ණයක් ගනී. ගෙඩිය ඉදෙන විට කළු පාටට හැරේ. ගෙඩි පොකුරක ගෙඩි 8 - 18 ක් විතර අඩංගු වන අතර ගෙඩියක් මිලිමීටර් 4-5 විශ්කම්භයකින් යුක්තයි. ගෙඩි සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ ගෝලාකාර වන අතර එහි ඇටයද ගෝලාකාරය. සාමාන්‍යයෙන් ගෙඩියක එක් ඇටයක් පවතින අතර කලාතුරකින් ඇට දෙකක් පවතී. එවිට ඇටයක් අර්ධ ගෝලාකාරය. ඇට ලා දුඹුරු පැහැතිය. මෙම ගසෙහි ව්‍යාප්තිය ඇටවලින් හා අතු කැබලි මගින් සිදුවේ.

මෙම ගෙඩි වනගත පලතුරක් ලෙස ආහාරයට ගනී. තරමක් රසයෙන් හින් දං රසයට හුරුය.

අමුවෙන් කහට රසැතිය. සමහරු ළපටි ගෙඩි ඇටය සමඟම ආහාරයට ගනී. එමකාලයේ දී ගෙඩියේ මැද කුඩා තරලයක් ඇත.

ඉදුණු කලට් ගෙඩි ග්‍රෑම් 100 ක පෝෂණ සමහරක්

මෙසේය

- ☞ ප්‍රෝටීන් 1.9g
- ☞ යකඩ 4.19mg
- ☞ කැල්සියම් 62.72mg
- ☞ කොපර් 1.33mg
- ☞ සින්ක් 2.25mg
- ☞ පොටෂියම් 845mg

මෙම ගසෙහි කිරි, දත් පිරවීමට අප්‍රිකානු රටවල ගෝත්‍රිකයන් විසින් යොදා ගනී. කලට් ගසෙහි ගෙඩි, ඇට, කොළ, පොතු ආයුර්වේද හා දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාවේදී යොදා ගනී. පොතු වේදනා නාශකයක් ලෙසද ,මලබද්ධය අඩුකරන විරේක කාරයක් ලෙසද වැදගත්ය. ඇට නිදාකාරකයක් ලෙස යොදා ගනී. විශේෂයෙන් මෙම ගසට ප්‍රති ක්ෂුද්‍රජීවීකාරක ගුණ ඇති නිසා HIV වෛරසයට හා සමහර බැක්ටීරියා වලට එරෙහිව ක්‍රියාකිරීමේ හැකියාවක් ඇත. මෙම ගස අලංකාරයට මිදුල ඉදිරිපිට සිටුවීමට මෙන්ම වැටට සිටුවීමටත් මනා ශාකයකි. වියනක් ආකාරයට වුවද වවා ගත හැකිය. ගසක් වටා මුල්කැපීම මගින් පැල රාශියක් ලබාගත හැක. කුරුල්ලන් ආකර්ෂණය ද සිදුවේ. වර්ෂය පුරාම ගෙඩි ලබාදෙන මෙම ශාකයට ඔබේ මිදුලේත් තැනක් වෙන්කර ගන්න.

ගවේෂණය කර ගොවිකම් සඟරාවට එක් කළේ :

**ටී. පී. ජී අරච්ඡයසපාලිත
කෘෂිකර්ම උපදේශක,
සේවාගම**